

Prof. zw. dr hab. Anatol Dowżenko (1905-1976)

Rektor Akademii Medycznej w Poznaniu w latach 1955-1956

Urodził się 2 lipca 1905 w Siergiejewskich Meneralnych Wodach koło Samary na Kaukazie.

W 1925 roku wstąpił na Wydział Matematyczno-Przyrodniczy Uniwersytetu Poznańskiego, a po roku przeniósł się na Wydział Lekarski. W maju 1932 uzyskał dyplom lekarza medycyny, a w grudniu tego samego roku stopień doktora wszechnauk lekarskich na podstawie rozprawy pt. „O krwotokach przypadkowych i istotnych do płynu mózgowo-rdzeniowego”.

Od 1 sierpnia 1932 roku aż do wybuchu wojny pracował jako młodszy asystent, a potem starszy asystent w Klinice Neurologiczno-Psychiatrycznej Uniwersytetu Poznańskiego.

Lata okupacji spędził w Warszawie. Od września 1939 roku był zatrudniony w Klinice Neurologicznej w charakterze asystenta. Prowadził zajęcia ze studentami medycyny tajnego Uniwersytetu Warszawskiego.

Po wojnie, w latach 1947-1948, przebywał jako stypendysta na stażach naukowych w Nowym Bostonie, Montrealu i Londynie. Do roku 1948 pozostawał na etacie w Klinice Neurologicznej UW.

Następnie przeniósł się do Poznania. W roku akademickim 1948-1949 został kierownikiem Katedry i Kliniki Neurologii Uniwersytetu Poznańskiego, w charakterze najpierw zastępcy profesora, a później profesora nadzwyczajnego, i kierował tą jednostką do roku 1962.

4 marca 1949 roku mocą uchwały Rady Wydziału Lekarskiego UW został docentem neurologii na podstawie rozprawy pt. „Odma czaszkowa jako czynnik drażniący mózgowo ośrodki regulacji krwi i jej wpływ na skład morfologiczny szpiku i krwi obwodowej”.

18 lipca 1949 roku na mocy dekretu prezydenta RP otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a 28 czerwca 1956 tytuł profesora zwyczajnego.

W roku akademickim 1952-1953, 1953-1954 oraz 1954-1955 był prorektorem.

1 listopada 1955, po rezygnacji prof. Jana Roguskiego, został mianowany przez ministra zdrowia rektorem Akademii Medycznej. Godność tę piastował do końca roku akademickiego 1955-1956.

W 1962 roku przeniósł się do Warszawy. 1 października objął stanowisko kierownika Oddziału Neurologicznego Instytutu Psychoneurologicznego i pozostawał na tym stanowisku aż do przejścia na emeryturę w 1975 roku.

Autor stu kilkunastu publikacji, w tym 92 prac oryginalnych i kazuistycznych, 14 podręczników i monografii. Jego zainteresowania naukowe koncentrowały się wokół zagadnień diagnostyki płynu mózgowo-rdzeniowego, przede wszystkim zmian zachodzących w nim w przypadkach zapalenia korzonkowo-wielonerwowego, jak również zagadnień związanych z odmą czaszkową. Zainicjowane przez niego podczas kierowania Katedrą i Kliniką Neurologii UP, a potem AM, prace z zakresu neurochemii stwardnienia rozsianego i chorób demielinizacyjnych dały początek poznańskiej szkole neurologii. Był również uważany za najwybitniejszego specjalistę w dziedzinie diagnozowania i leczenia kiły, której epidemia wystąpiła w Polsce po II wojnie światowej. Na podstawie analizy materiału badawczego ustalił optymalne metody leczenia, zasady kontroli efektów terapii, kryteria wyleczenia i niepowodzeń leczniczych. W spektrum jego pracy badawczej i klinicznej znajdowało się też diagnozowanie i leczenie padaczki.

Kilkakrotnie był prezesem Zarządu Oddziału Poznańskiego Polskiego Towarzystwa Neurologów, Neurochirurgów i Psychiatrów (po zmianach organizacyjnych Polskiego Towarzystwa Neurologicznego), a także wieloletnim przewodniczącym jego Sekcji ds. Padaczki, członkiem Warszawskiego Towarzystwa Lekarskiego Neurochirurgów i Psychiatrów, członkiem Komisji Medycyny Doświadczalnej PTPN, przewodniczącym Oddziału Polskiego Międzynarodowej Ligi Przeciwpadaczkowej. Od 1971 roku przewodniczył Komisji do Badań nad Padaczką Komitetu Nauk Neurologicznych PAN.

Od roku 1958 aż do swojej śmierci był redaktorem naczelnym „Neurologii i Neurochirurgii Polskiej”.

Odnaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Uhonorowany odznaką „Za wzorową pracę w służbie zdrowia”.

Zmarł 20 kwietnia 1976 roku w Warszawie. Pochowano go w alei zasłużonych na Cmentarzu Komunalnym na Powązkach.

Na podstawie: akta osobowe; składy osobowe UP i AM; *Księga pamiątkowa w 80-lecie uniwersyteckiego Wydziału Lekarskiego w Poznaniu*, pod red. R. K. Meissnera, Poznań 2001; Jan Hasik, Adam Wasilkowski, Ryszard Stangierski, *Szpital akademicki im. Heliodora Święcickiego w Poznaniu. 50 lat dziejów powojennych (1947-1997)*, Poznań 1998

Składy osobowe UP; akta